

Lakialoite LA 7/2020 vp

Mia Laiho kok ym.

Lakialoite laeiksi nuorisolain 17 §:n ja liikuntalain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteessa esitetään, että nuorisolain 17 §:ään ja liikuntalain 10 §:ään lisätään valtakunnallisten avustusten myöntämisperusteiden edellytyksiin vaatimukset siitä, että nuorisolain soveltuessa nuorten ja liikuntalain soveltuessa alaikäisten kanssa toimiva järjestö sitoutuu tupakka- ja nikotiinituotteiden sekä muiden päihteiden käytön ehkäisemiseen kaikessa toiminnassaan.

PERUSTELUT

Tupakka- ja nikotiinituotteet ovat väestömme suurin yksittäinen terveysriski ja ennen aikaisten kuolemien aiheuttaja. Tupakka ja nuuska aiheuttavat merkittävän riskin syöpä-, verisuoni- ja keuhkotaudeille. Nuuska sisältää myös lukuisia syöpävaarallisia aineita ja raskasmetalleja, jotka altistavat suun ja nielun alueen syöville. Nikotiini on hyvin myrkyllinen kemikaali ja synnyttää käyttäjälle nopeasti voimakkaan riippuvuuden. Muista päihteistä alkoholin käyttö nuorten keskuudessa on vähentynyt, mutta samaan aikaan huumeokeilut ja niiden käyttö ovat lisääntyneet (Kouluterveyskysely 2019).

Väestötasolla nuorten tupakointi on vähentynyt, mutta tyttöjen osuus on kasvanut ja käyttö on keskittynyt alempaan sosioekonomiseen ryhmään. Samanaikaisesti nuorten nuuskakokeilut ja nuuskan käyttö ovat lisääntyneet räjähdysmäisesti. Vuonna 2019 kymmenen prosenttia pojista ja kolme prosenttia tytöistä käytti päivittäin nuuskaa. Nuuskan käyttö on yleisempää urheiluvilla, erityisesti joukkuelajeja harrastavilla pojilla. Suomen syöpäyhdistyksen selvityksessä nuuskan käyttö liitetään usein urheiluun ja erityisesti joukkueurheiluun. Lasten ja nuorten parissa toimivat liikunta- ja nuorisojärjestöjen toimijat ja urheilijat ovat usein tärkeitä roolimalleja lapsille ja nuorille. Nuorten kasvua kokonaisvaltaiseen ja päihteettömään urheilijan elämäntapaan on tärkeää tukea jo harrastuksen alkumetreiltä lähtien. Terveyttä edistävien toimijoiden tulee edelleen tukea lajiliitoissa ja urheiluseuroissa tehtävää työtä.

Nuorisolaissa säädetään nuorisotyön ja -toiminnan edistämisestä ja nuorisopolitiikasta sekä niihin liittyvästä valtionhallinnon ja kunnan vastuusta ja yhteistyöstä sekä valtionrahoituksesta. Valtakunnallisen nuorisotalan järjestön toimintaan tarkoitettua valtionavustuksen saamisen edellytyksenä on, että opetus- ja kulttuuriministeriö hyväksyy järjestön valtionapukelpoiseksi.

Lakialoite LA 7/2020 vp

Valtionapukelpoiseksi voidaan nuorisolain nojalla hyväksyä sellainen nuorisoalan järjestö, joka toteuttaa nuorisolain 2 §:ssä säädettyjä tavoitteita ja lähtökohtia. Valtakunnallisen nuorisoalan järjestön valtionapukelpoisuutta harkittaessa otetaan huomioon järjestön toiminnan valtakunnallisuus, laatu, laajuus ja yhteiskunnallinen vaikuttavuus ja se, miten järjestö edistää nuorten yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja osallisuutta.

Liikuntalaissa säädetään liikunnan ja huippu-urheilun edistämisestä sekä valtionhallinnon ja kunnan vastuusta, yhteistyöstä, valtion hallintoelimitystä ja valtionrahoituksesta liikunnan toimialalla. Lain tavoitteena on edistää väestön mahdollisuuksia liikkua ja harrastaa sekä tukea nuorten kasvua, kehitystä ja koko väestön terveyttä. Tavoitteiden lähtökohtina ovat tasa-arvo, yhdenvertaisuus, yhteisöllisyys ja terveet elämäntavat.

Liikuntalain 10 §:ssä säädetään liikuntaa edistävän järjestön valtionapukelpoisuudesta. Liikuntaa edistävän järjestön valtionavustuksen saamisen edellytyksenä on, että opetus- ja kulttuuriministeriö hyväksyy järjestön valtionapukelpoiseksi.

Valtionapukelpoiseksi järjestöksi voidaan liikuntalain nojalla hyväksyä sellainen rekisteröity yhdistys, jonka tarkoituksena on liikunnan edistäminen ja joka toimii 2 §:ssä säädetyn tavoitteen mukaisesti.

Valtionapukelpoisuutta harkittaessa otetaan huomioon järjestön toiminnan laatu, laajuus ja yhteiskunnallinen vaikuttavuus sekä se, miten järjestö edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Lajiliitoista avustettaviksi voidaan hyväksyä vain yksi valtakunnallinen liitto kustakin lajista. Opetus- ja kulttuuriministeriö voi peruuttaa järjestön valtionapukelpoisuuden, jos sen toiminta ei yhtäjaksoisesti kahtena vuonna täytä laissa tai sen nojalla säädettyjä valtionavustuksen saamisen edellytyksiä.

Aloitteessa ehdotetaan nuorisolain 17 §:n 2 momenttia muutettavaksi siten, että jatkossa nuorten kanssa toimivan järjestön valtionavustuksen saamisen edellytyksenä on sitoutuminen tupakka- ja nikotiinituotteiden sekä muiden päihteiden käytön ehkäisemiseen kaikessa toiminnassaan. Lisäksi liikuntalain 10 §:n 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että vastaava sitoutuminen lisätään alaikäisten kanssa toimivan järjestön valtionavustuksen saamisen edellytyksiin. Velvoite koskisi myös saman pykälän 3 momentissa tarkoitettuja lajiliittoja.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavat lakiehdotukset:

Lakialoite LA 7/2020 vp

1.

Laki

nuorisolain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan nuorisolain (1285/2016) 17 §:n 2 momentti seuraavasti:

17 §

Valtakunnallisen nuorisoalan järjestön valtionapukelpoisuus

Valtionapukelpoiseksi voidaan hyväksyä sellainen nuorisoalan järjestö, joka toteuttaa 2 §:ssä säädettyjä tavoitteita ja lähtökohtia ja sitoutuu tupakka- ja nikotiinituotteiden sekä muiden päihteiden käytön ehkäisemiseen kaikessa toiminnassaan. Valtakunnallisen nuorisoalan järjestön valtionapukelpoisuutta harkittaessa otetaan huomioon järjestön toiminnan valtakunnallisuus, laatu, laajuus ja yhteiskunnallinen vaikuttavuus ja se, miten järjestö edistää nuorten yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa, osallisuutta ja päihteetöntä elämää.

2.

Laki

liikuntalain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan liikuntalain (390/2015) 10 §:n 2 momentti seuraavasti:

10 §

Liikuntaa edistävän järjestön valtionapukelpoisuus

Valtionapukelpoiseksi järjestöksi voidaan hyväksyä sellainen rekisteröity yhdistys, jonka tarkoituksena on liikunnan edistäminen ja joka toimii 2 §:ssä säädetyn tavoitteen mukaisesti. Mikäli yhdistyksen toiminta on osittain tai kokonaan kohdistettu alaikäisille, on valtionapukelpoisuuden

Lakialoite LA 7/2020 vp

edellytyksenä lisäksi se, että yhdistys sitoutuu tupakka- ja nikotiinituotteiden sekä muiden päih-
teiden käytön ehkäisemiseen kaikessa toiminnassaan. Valtionapukelpoisuutta harkittaessa ote-
taan huomioon järjestön toiminnan laatu, laajuus ja yhteiskunnallinen vaikuttavuus sekä se, mi-
ten järjestö edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20____ .

Lakialoite LA 7/2020 vp

Helsingissä 28.2.2020

Mia Laiho kok
Paula Risikko kok
Timo Heinonen kok
Ilkka Kanerva kok
Sinuhe Wallinheimo kok
Heikki Autto kok
Kari Tolvanen kok
Marko Kilpi kok
Ben Zyskowicz kok
Pauli Kiuru kok
Terhi Koulumies kok
Arto Satonen kok
Juhana Vartiainen kok
Kalle Jokinen kok
Markku Eestilä kok
Petteri Orpo kok
Kai Mykkänen kok
Pia Kauma kok
Pihla Keto-Huovinen kok
Mari-Leena Talvitie kok
Hanna-Leena Mattila kesk
Mikko Kinnunen kesk
Pasi Kivisaari kesk
Hanna Huttunen kesk
Antero Laukkanen kd
Sari Tanus kd
Sofia Vikman kok
Mirka Soinikoski vihr
Sandra Bergqvist r
Veronica Rehn-Kivi r
Markus Lohi kesk
Heidi Viljanen sd
Sebastian Tynkkynen ps
Kaisa Juuso ps